

Bengt Lindström, Sundsvalls Museum, till 24 sep.

Bengt Lindström fyller 80 år den 3 september. Av den anledningen visar just nu Sundsvalls Museum ett antal verk av honom ur museets samlingar. Intressant är att det handlar om arbeten från hela 5 decennier med både måleri och grafik. Därmed skulle man kanske få smakprov av hur Bengt Lindströms konstnärskap utvecklats från 60-talet och framåt.

Alla vet hur entydig och kanske schablonmässig bilden är av hans konst. Har han inte alltid målat så där färgstarkt och fysiskt, med tjocka färglager och med de karaktäristiska breda konturerna runt figurer i våldsamma konfrontationer? Det som fått många att lite syrligt se en konstnär som en gång för alla hittade sin kommersiellt gångbara "stil" och som fastnat i denna utan att någonsin senare hitta ut. Också detta att han så påtagligt bekräftar bilden av den självutbrännande modernistiske konstnären som i en ofantlig mängd bara producerat det som förväntats av honom. Namnet Bengt Lindström har så till den grad kommit att bli ett med sitt varumärke att den underliggande skapande, individuella konstnären och människan kanske blivit oförtjänt fördolt bakom själva namnet. Inte alla känner till att han i början arbetade både med naturalistiska och geometriska verk, och att han från tid till annan avvikit från den eruptiva hållningen för mera återhållsamma, monokroma och spartanskt förenklade bildberättelser. Att det finns en sorts annan och mera filosofiskt betraktande Bengt Lindström.

Det är också det perspektivet som till stor del framträder på utställningen. Målningen "Sittande kvinna" från 1962 är upplöst och halvabstrakt och med ett skimmer av ljus som påminner om Willem de Kooning. I en liten litografi från 1967, "Ett friskt svep om livet", ryms en tät och balanserad spänning som drar riktningen inåt i bilden i motsats till de kommande målningarnas känsla av brottstycken ur någonting större. I en svit svartvita gravyrer, "Änglar och demoner", från 1969 ritar han upp kartan för sitt livslånga tema om kamp och sägen men genom den pregnanta linjeteckningen blir han mycket tydligare och slagkraftigare. Anslaget är här mera subtilt komplex och dynamisk. I grafik från senare delen av 70-talet märks tydligare hans mera avvägda teckning och hantering av formen, som i "Röd sekvens I-IV", där det våldsamma angreppet mot människans villkor är liksom utan pardon men ändå försonande i den balanserande kompositionen.

Den stora oljemålningen "Ådalen -82" visar Bengt Lindströms kända och emblematiske fysiska och färgstarka arbetssätt. Det gröna och slemmiga djurets käftar hugger liksom hånskrattande mot människan, som med ett ansikte målat i klart blått och rött blir en arketyper av samisk trolldom eller ursprungsromantik. Aggressiviteten i färg, rörelse och material är så total att hela målningen nästan övergår till en skulptur eller metafor om sig själv. Jag undrar om inte det egenartade med detta måleri

är att Bengt Lindström varje gång försöker beskriva det våldsamma med paradoxalt så klara grundfärger. Det eventuellt berättande innehållet får ständigt kämpa med den förföriska ytan. Men det rör sig också om ett måleri som hämtar näring ur det fornmytologiska, med bilden som ritual där formen är sin egen berättelse.

Hur stort är inte då kastet till litografierna "Ursprung" och "Förfäder" från 1996. Med snabba och kalligrafiska handrörelser dras bilden upp, med en enda färg, brunt. Om mycket i Bengt Lindströms konst påminner om barnets sätt att teckna kommer han kanske djupast här, där det spontana inte hindras av materialet. Samma gäller gouachen "Blå akt" från 1998, en avväpnande enkel skissmålning i ultramarin mot vitt. Bilden, som i mitt tycke är den starkaste på utställningen, är en rörande oskuldsfull och utlämnande vision av den erotiska människan.

Att teckningen är det sammanhållande kittet i konstnärskapet framstår klarast i litografisviten "Figurer ur Sagor från OrremJarka och sagor för Melchior" från 1999. Här syns lusten till det burleska berättandet med humor och värme, endast svart på vitt men med det omisskännligt kraftfulla anslaget.

Text: Jan K Persson